

Kerncijfers landbouw 2022

01

Landbouw-
bedrijven

02

Teelten

03

Veeteelt

04

Economie

Kerncijfers landbouw 2022

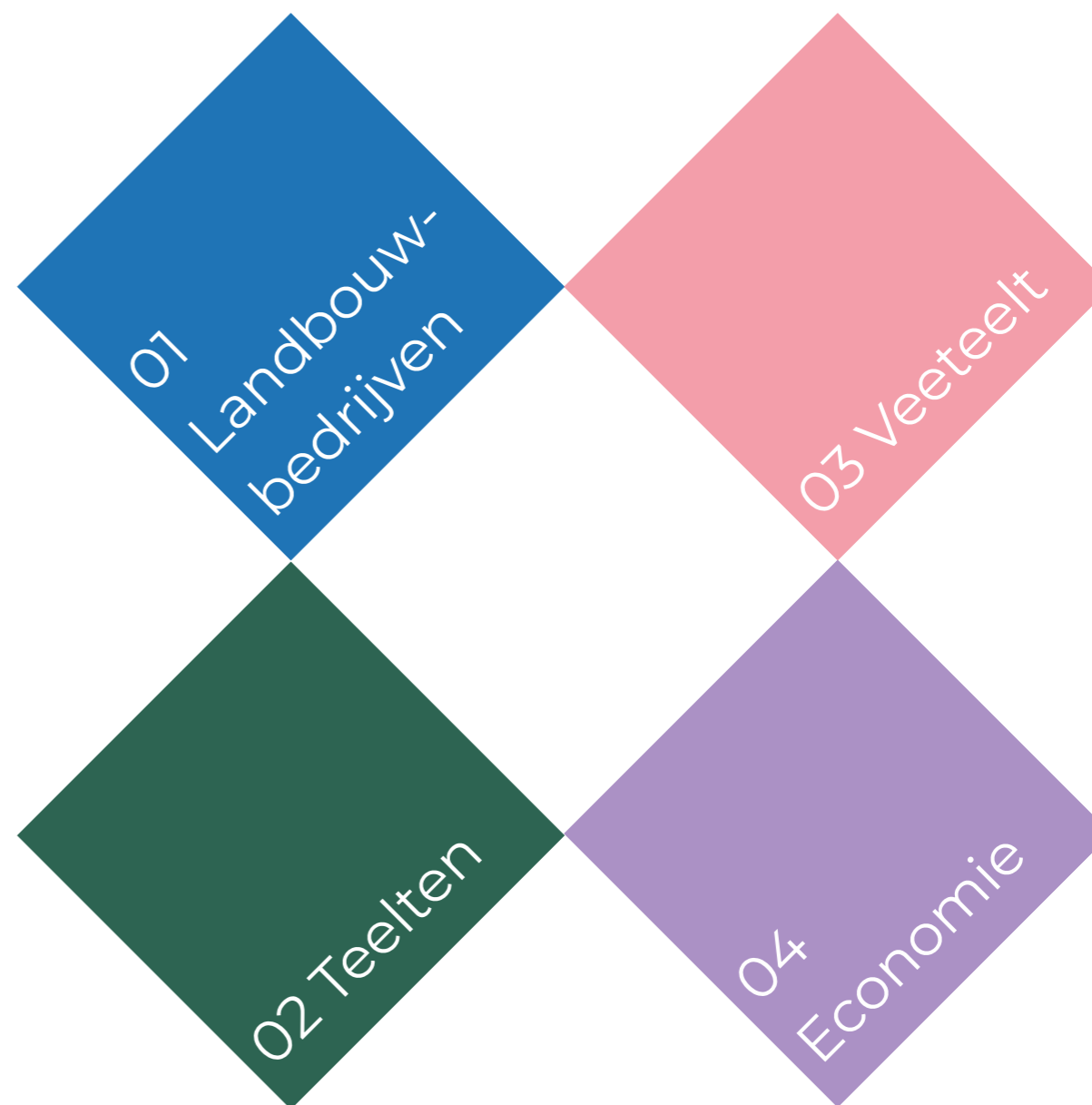
Met deze volledig vernieuwde online versie 'Kerncijfers landbouw 2022' biedt Statbel, het Belgische statistiekbureau, een overzicht van de huidige situatie en de recentste evoluties in de landbouw in ruime zin. Vier thema's worden besproken: de landbouwbedrijven, de teelten, de veeteelt en de economische aspecten van de landbouwsector.

Wilt u meer weten over onze statistieken?

U vindt heel wat relevante maatschappelijke en economische thema's terug op onze website www.statbel.fgov.be

Wenst u enkel naar onze landbouwpagina's te surfen?

<https://statbel.fgov.be/nl/themas/landbouw-visserij>

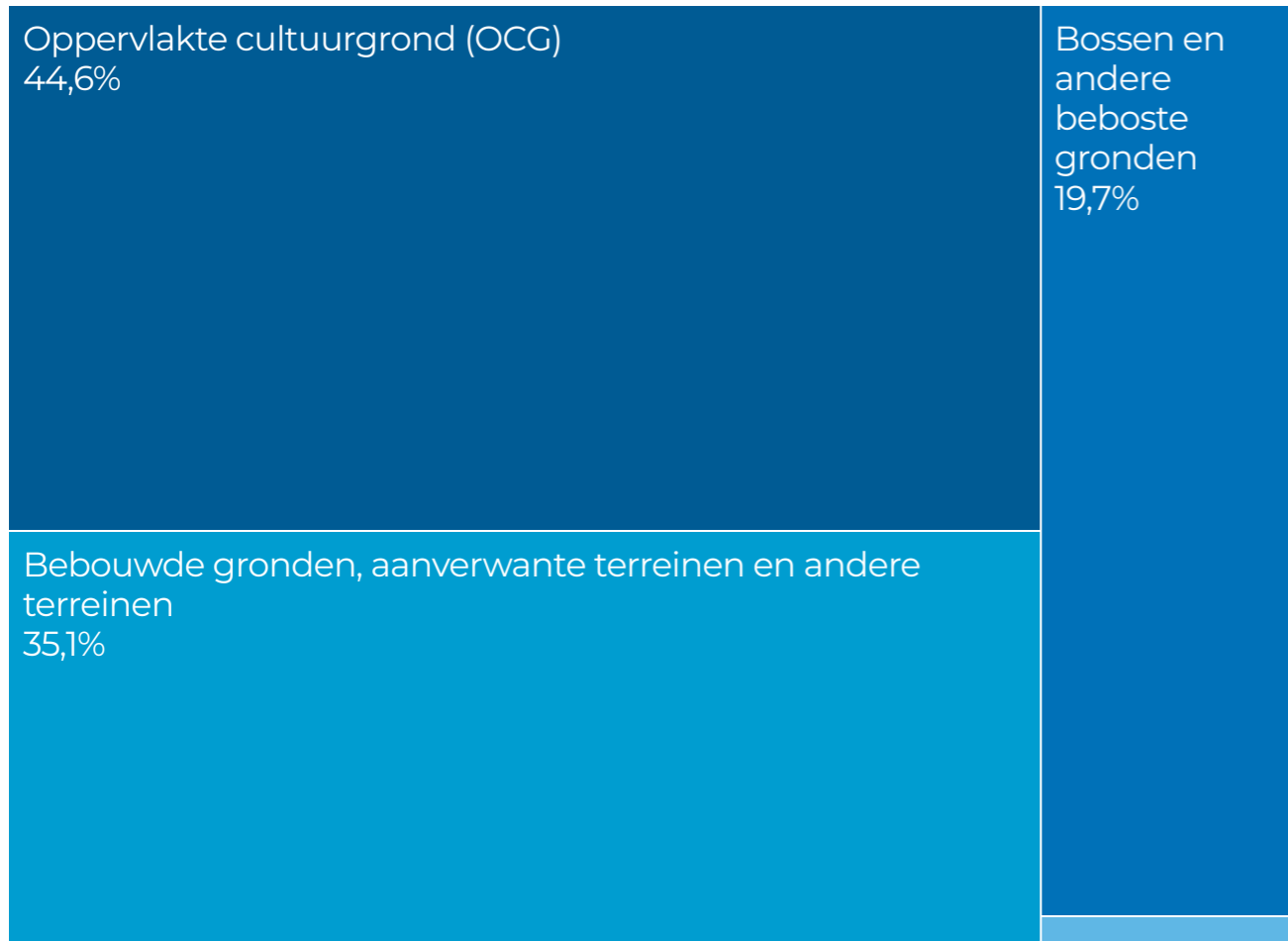
Landbouwbedrijven

01

Bodemgebruik

Het grondgebied van België bestaat uit 30.689 km² land. Wallonië neemt iets meer van die grondoppervlakte voor haar rekening dan Vlaanderen: 55,1% tegenover 44,4%.

In 2021 bestond 44,6% of 1.368.315 ha van de Belgische landoppervlakte uit landbouwgrond. Daarvan was 7,4% biologisch landbouwgrond. In Wallonië bedroeg dat aandeel 12,4%, in Vlaanderen slechts 1,6%.

7,4% van de OCG onder biologisch toezicht

Bron: SPW - ARNE en DLV

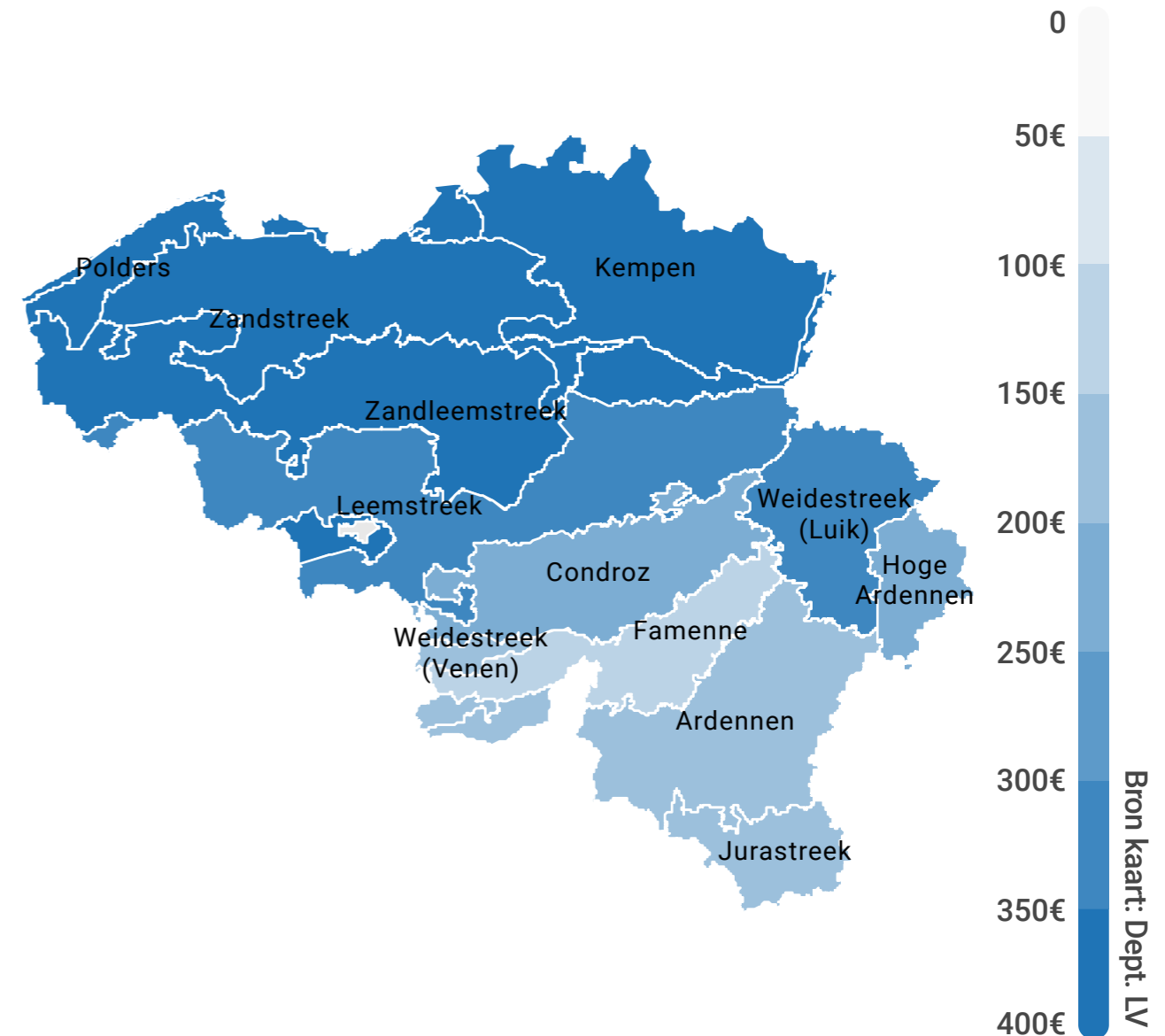
Pachten

60,4% van de bewerkte landbouwgrond was in 2020 als pachtgrond uitgebaat.

In Vlaanderen bedraagt de gemiddelde prijs van de pacht van bewerkte landbouwgrond € 391 per ha, in Wallonië € 244.

Die prijs wordt grotendeels bepaald door de type grond die bewerkt wordt en verschilt dus van landbouwstreek tot landbouwstreek.

Pachtprijs voor de bewerkte gronden per landbouwstreek

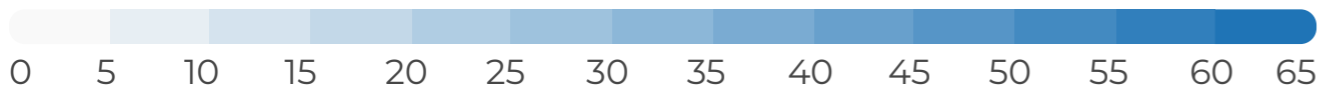

Evolutie van de landbouwbedrijven

Landbouwbedrijven in 2021

Gemiddelde grootte in ha

Aantal landbouwbedrijven

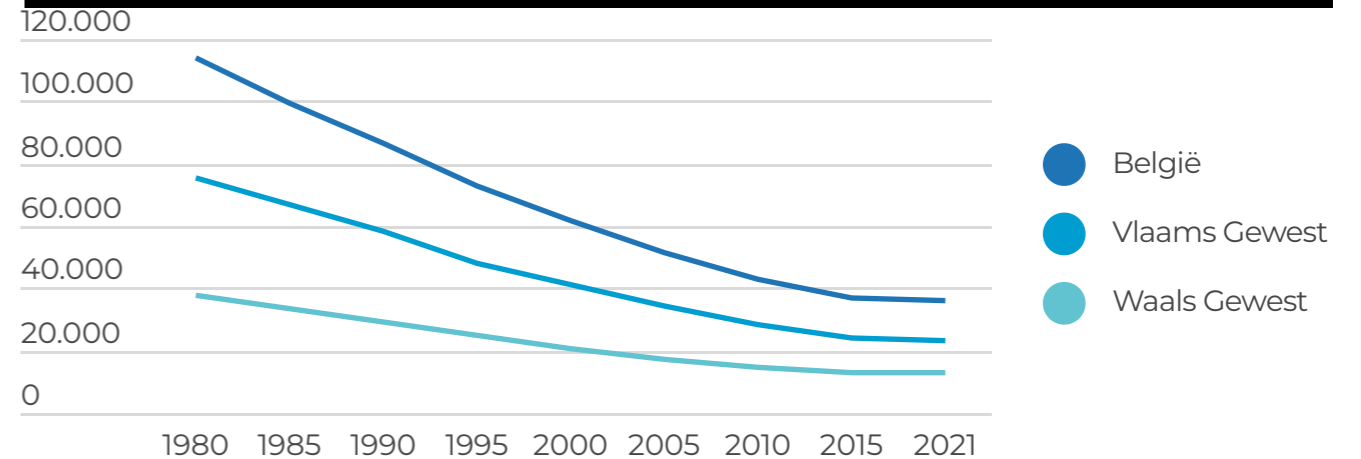
Het aantal land- of tuinbouwbedrijven is de laatste jaren verminderd. De totale oppervlakte van alle bedrijven samen daalt veel minder snel. De land- en tuinbouwbedrijven worden met andere woorden gemiddeld alsmar groter.

Het totaal aantal landbouwbedrijven is tussen 2001 en 2021 gedaald met 39%. Het aantal landbouwbedrijven met meer dan 20 ha grond daalde een stuk minder fel (-16%). Hun aandeel steeg dus in 20 jaar tijd van 40% naar 56% voor het totaal aantal bedrijven.

Sinds 1980 is de gemiddelde oppervlakte van de landbouwbedrijven verdriedubbeld.

Vergeleken met 2001 is de gemiddelde oppervlakte geëvolueerd van 23,5 ha naar 38,0 ha in 2021. De schaalvergroting is meer uitgesproken in Vlaanderen dan in Wallonië.

Evolutie van het aantal landbouwbedrijven

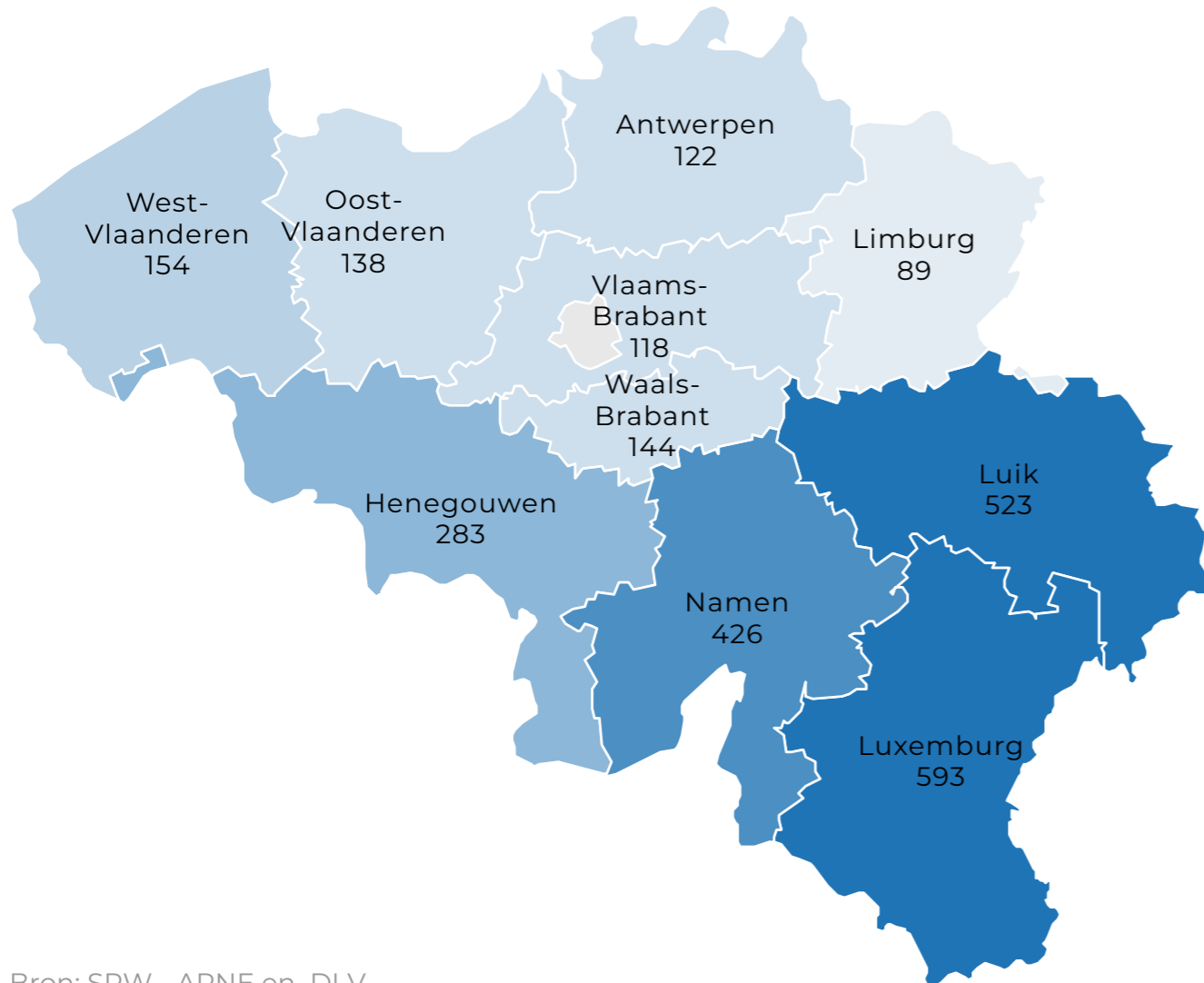

Biologische landbouw

België telde in 2021 2.590 biologische landbouwbedrijven, een kleine toename in vergelijking met 2020.

In vergelijking met vorig jaar telt Vlaanderen 28 biologische bedrijven meer en Wallonië 68. Namen en Luxemburg zijn de provincies met de hoogste percentages bio-bedrijven (respectievelijk 18,2% en 25,2%).

Aantal biobedrijven per provincie

Bron: SPW - ARNE en DLV

Rechtstreekse verkoop

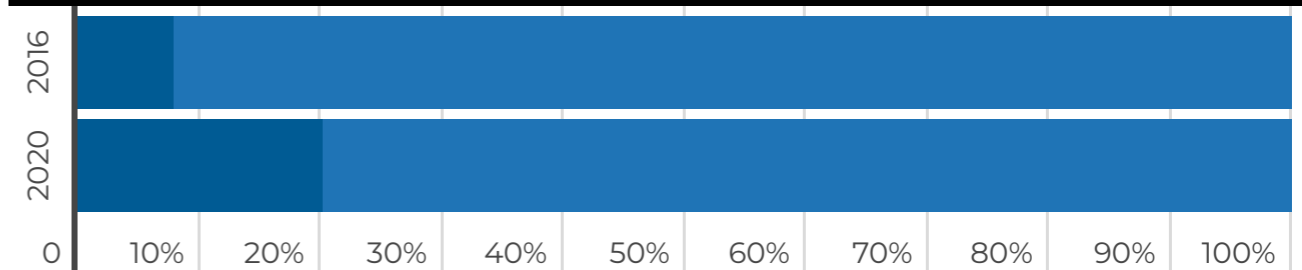

7.285

landbouwbedrijven hebben rechtstreeks op de boerderij of op het veld verkocht in 2020

7.285 landbouwbedrijven verkochten rechtstreeks op de hoeve of op het veld in 2020. Dat is een stijging met 12,3 procentpunt in vergelijking met 2016. Daarnaast hanteerden 425 bedrijven een pakettensysteem voor consumentengroeperingen, coöperatieven, gespecialiseerde winkels, ... en verkochten 451 bedrijven hun producten rechtstreeks op de markt.

Aandeel landbouwbedrijven met rechtstreekse verkoop op de hoeve of op het veld

Bedrijfsleiders

In 2020 waren 85% van de landbouwers mannen, 15% vrouwen. De laatste jaren is die verhouding stabiel gebleven.

Het beroep vergrijsst: in 20 jaar tijd is het aandeel 55-plussers gestegen van 40% naar bijna 55%.

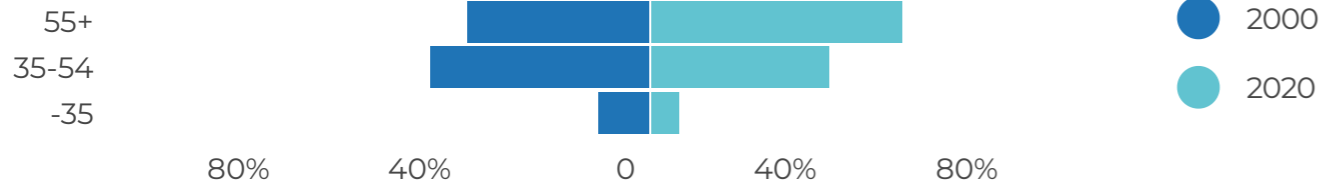
Tegelijkertijd is het beroep meer gespecialiseerd geworden: 29% van de bedrijfsleiders volgde een basislandbouwopleiding en 23% volledige opleiding in 2020 tegenover respectievelijk 24% en 18% in 2000.

In het merendeel van de gevallen is het bedrijfshoofd tegelijkertijd de bedrijfsleider van het landbouwbedrijf.

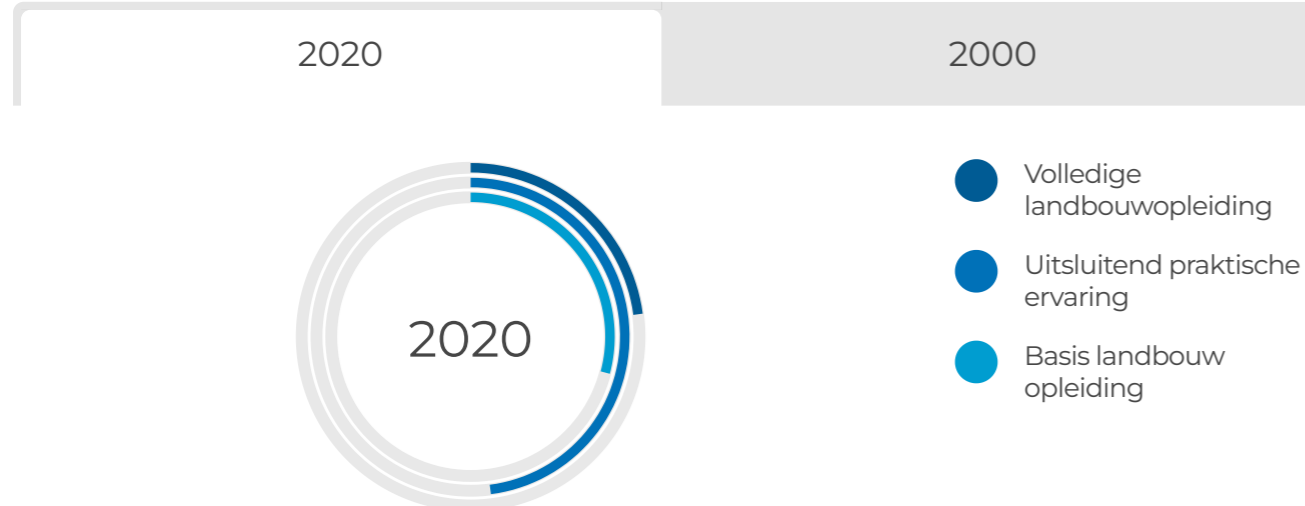

85% | 15%

Leeftijdspyramide 2000 vs 2020

Opleidingsniveau 2000 vs 2020

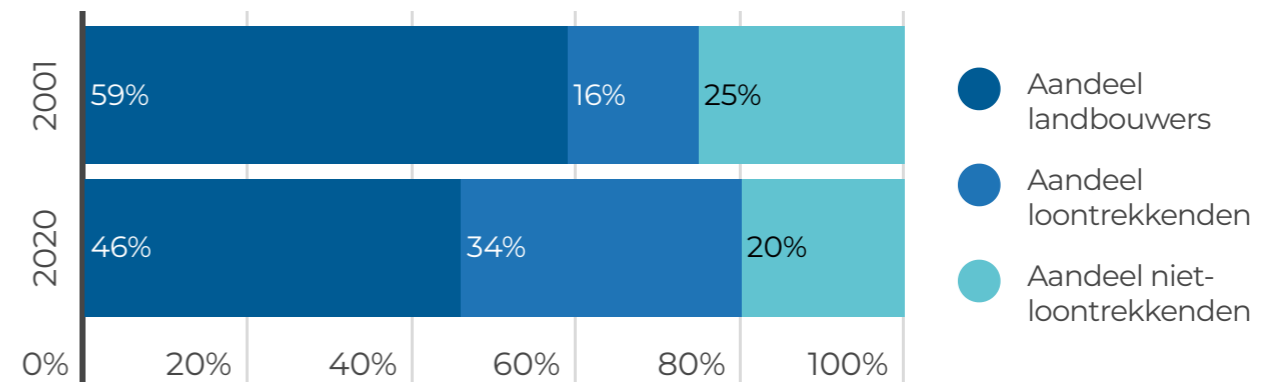

Arbeidskrachten

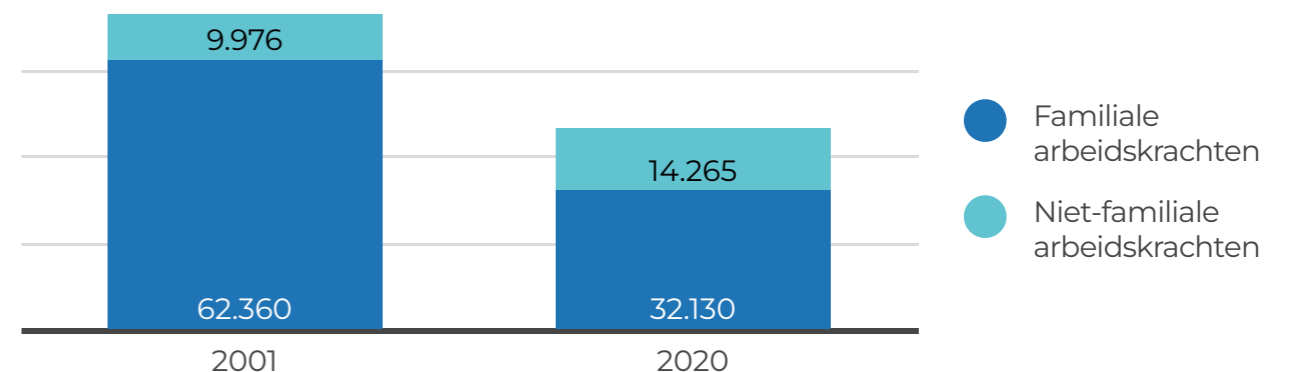
De werkgelegenheid in de landbouw gaat achteruit en dat in eerste plaats bij de familiale arbeidskrachten: hun volume nam met 48% af tussen 2001 en 2020.

Het volume van reguliere niet-familiale arbeidskrachten nam weliswaar toe, maar niet voldoende om die grote daling te compenseren. Deze daling is vooral het gevolg van het afgenomen aantal landbouwbedrijven. Het aandeel van bedrijfshoofden en familiale arbeidskrachten is in ongeveer 20 jaar tijd afgenomen ten voordele van de niet-familiale arbeidskrachten.

Evolutie van het statuut van arbeidskrachten (2001 - 2020)

Evolutie van de familiale arbeidskrachten (in AJE)

Teelten

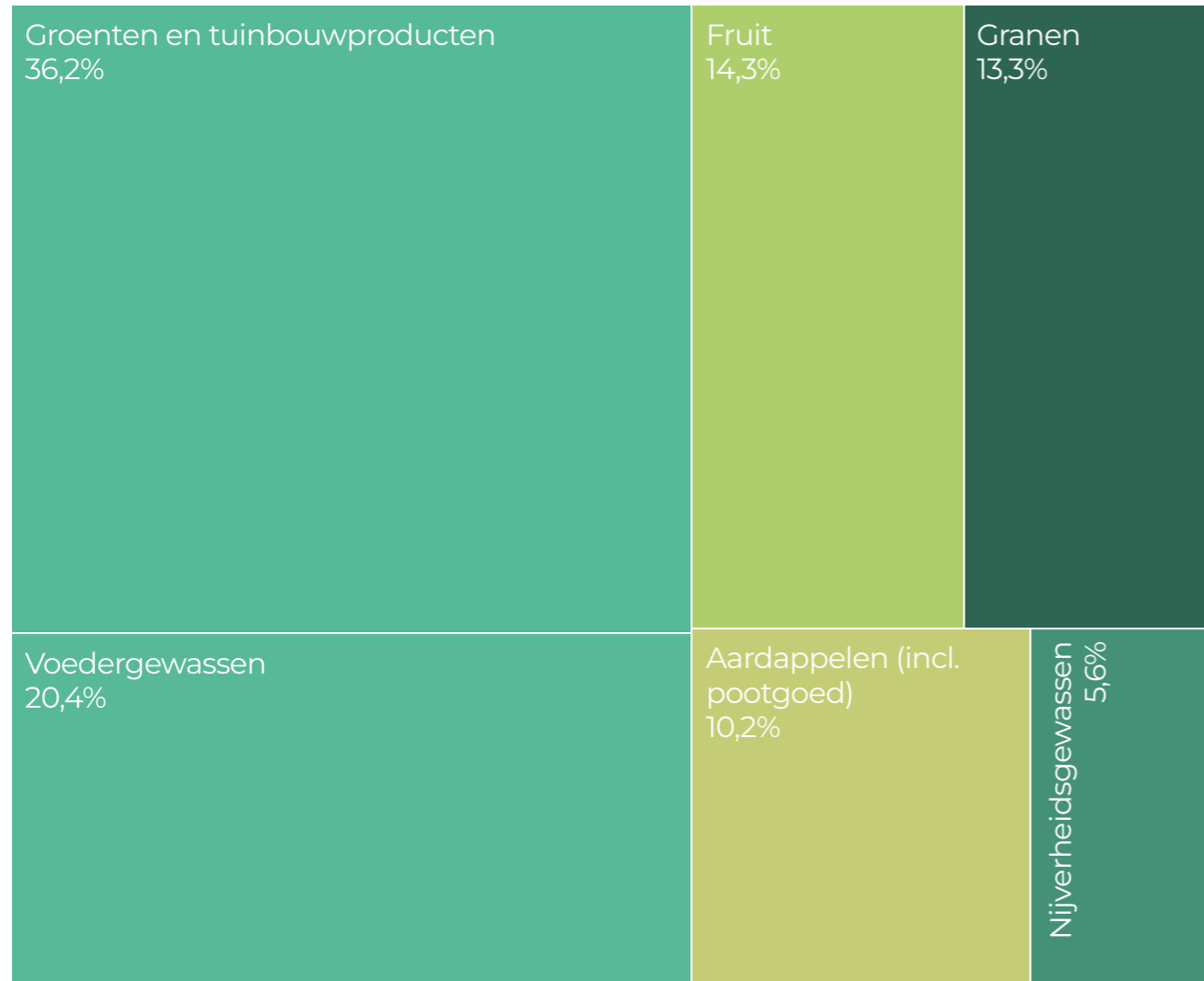
02

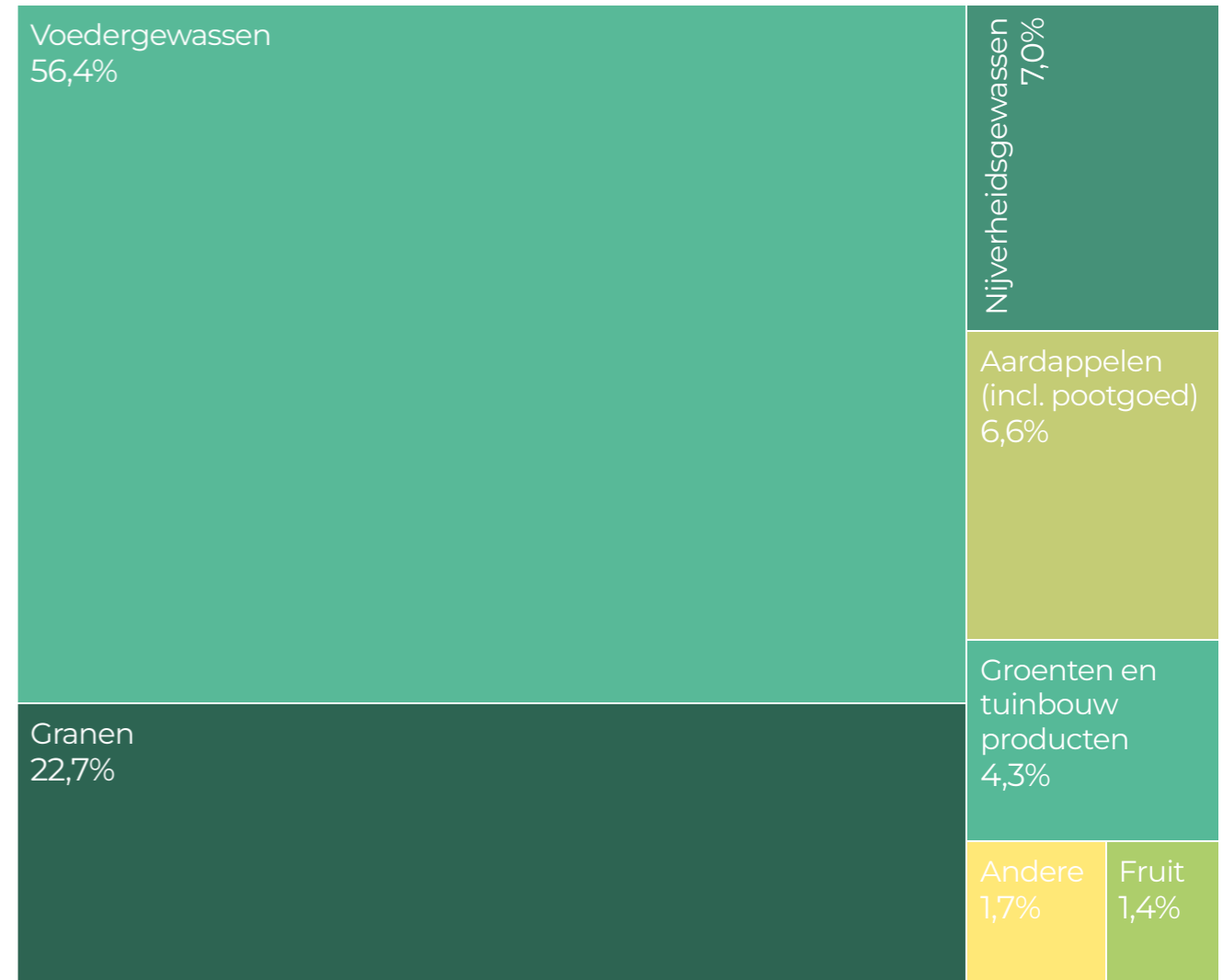
Plantaardige productie

Het grootste deel van het landbouwareaal bestaat uit blijvend grasland en voedergewassen, gevolgd door akkerbouwgewassen en tuinbouwteelten. Voedergewassen worden geraamd in waarde van de landbouwproductie, maar zijn ook een onderdeel van de kosten van de dierlijke productie. De overige plantaardige producten, met uitzondering van de siergewassen, zijn bestemd voor industriële verwerking of menselijke consumptie. Tuinbouwgewassen (groenten, fruit en siergewassen) vergen minder grond dan akkerbouwgewassen, maar de waarde van hun productie is hoger.

Waarde van de landbouwproductie 2021

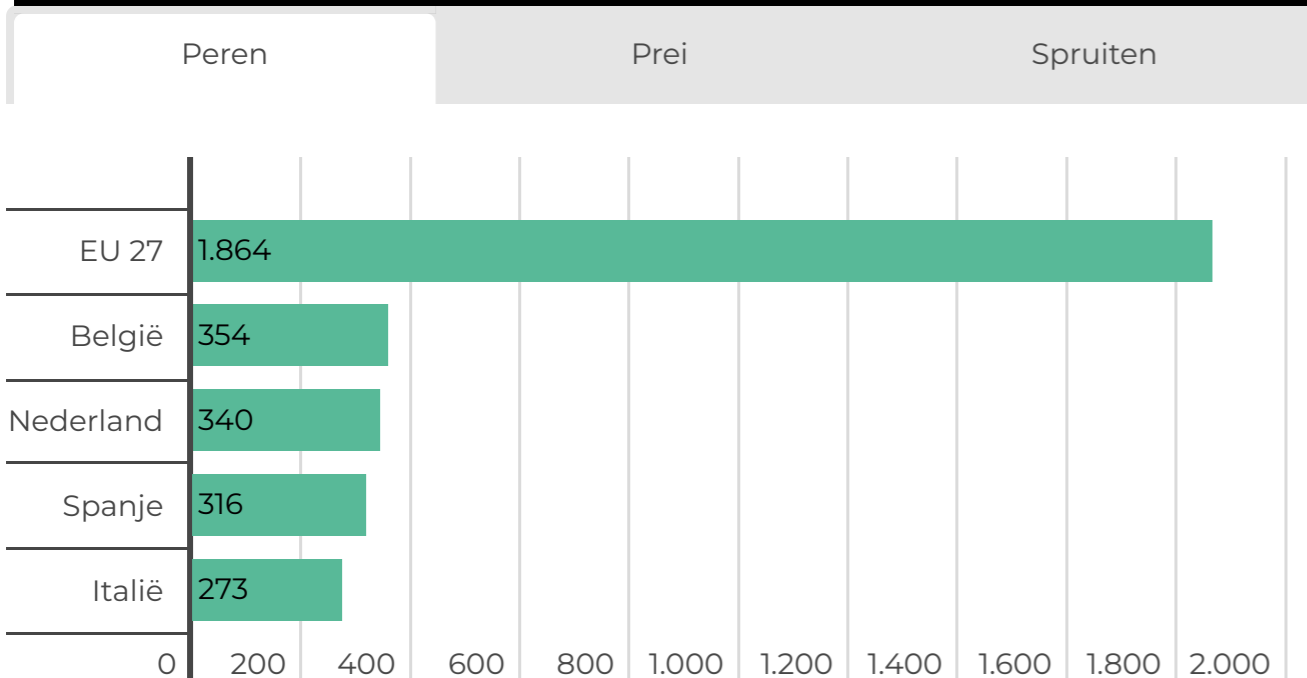
Oppervlakte cultuurgrond (OCG) 2021

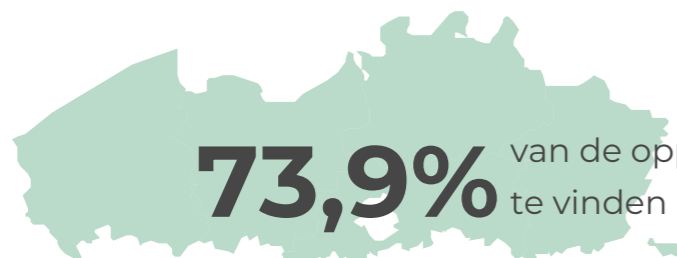
Tuinbouw

België heeft een indrukwekkende tuinbouwproductie die zich grotendeels in het Noorden van het land bevindt. Ons land is één van de belangrijkste Europese producenten van peren en staat ook bovenaan de ranglijst voor typisch Belgische producten, zoals prei en, natuurlijk, spruitjes.

Productie (x1000t) in de Europese Unie (2021)

(*) Cijfers voor 2021 zijn voorlopig voor België

Granen voor de korrel

In september 2021 lagen de graanprijzen al veel hoger dan in dezelfde periode van het voorgaande jaar.

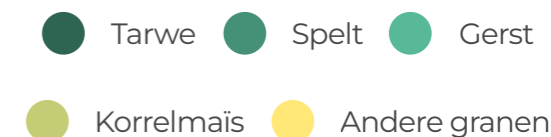
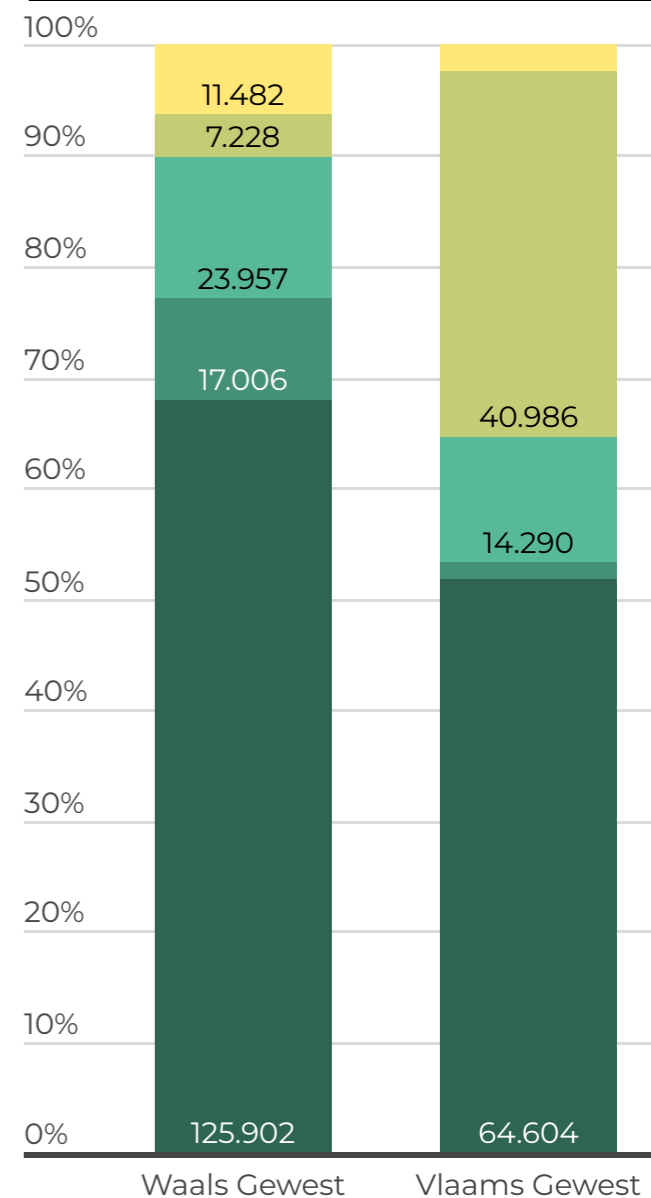
Voor tarwe wordt de stijging van de index van het campagnejaar 2021/2022 geraamd op ongeveer 50,3%.

De graanproducenten werden in 2021 geconfronteerd met veel lagere opbrengsten voor wintertarwe en de toename van het ingezaaide areaal heeft het productieverlies niet volledig kunnen compenseren. In het zuiden van het land is tarwe nog steeds populair, maar in het noorden wint de korrelmaïs steeds meer terrein.

Evolutie 2020-2021	
▲ oppervlakte wintertarwe	+6,1%
▼ opbrengst wintertarwe	-12,5%
▼ productie wintertarwe	-7,1%

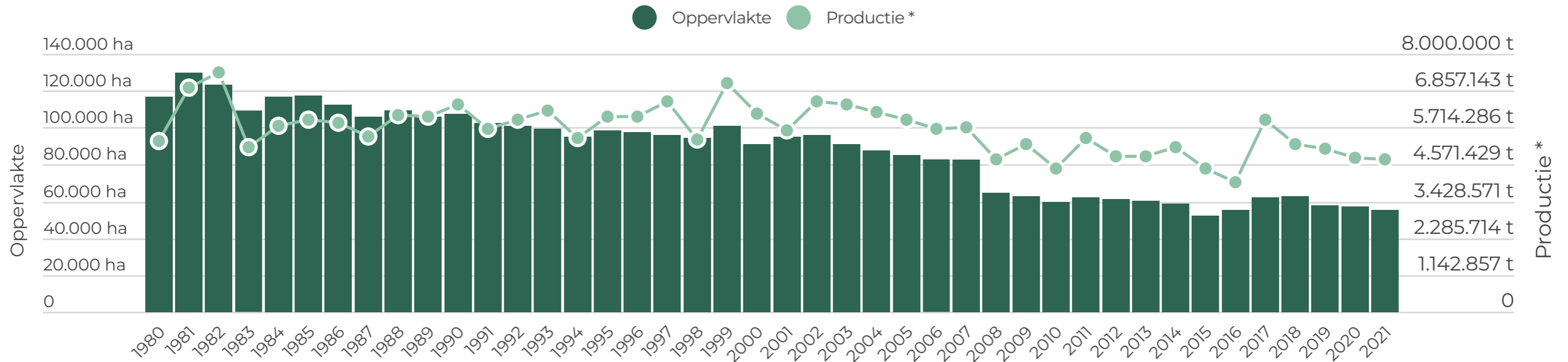
(*) Cijfers voor 2021 zijn voorlopig

Oppervlakte graanteelten (ha) - 2021

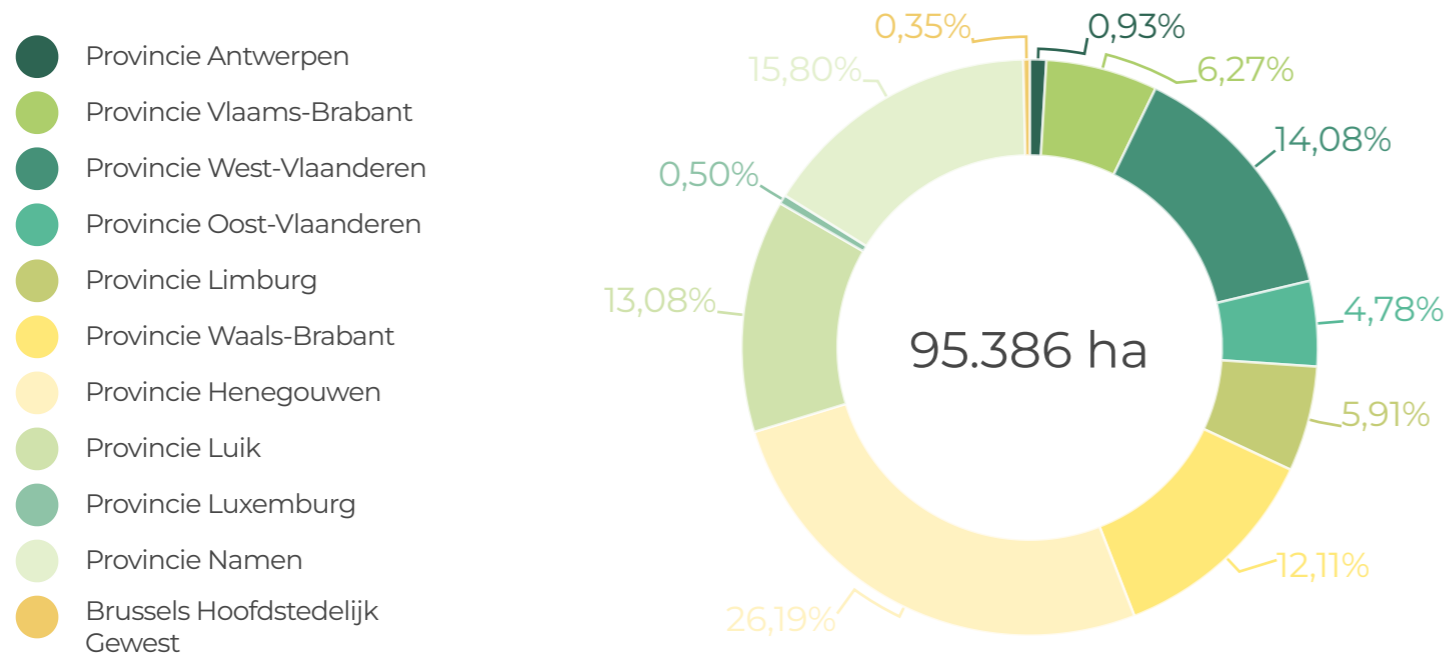
Nijverheidsgewassen

Evolutie van de oppervlakte en productie van suikerbieten

(*) Cijfers voor 2021 zijn voorlopig

Verdeling van de nijverheidsgewassen per geografische zone

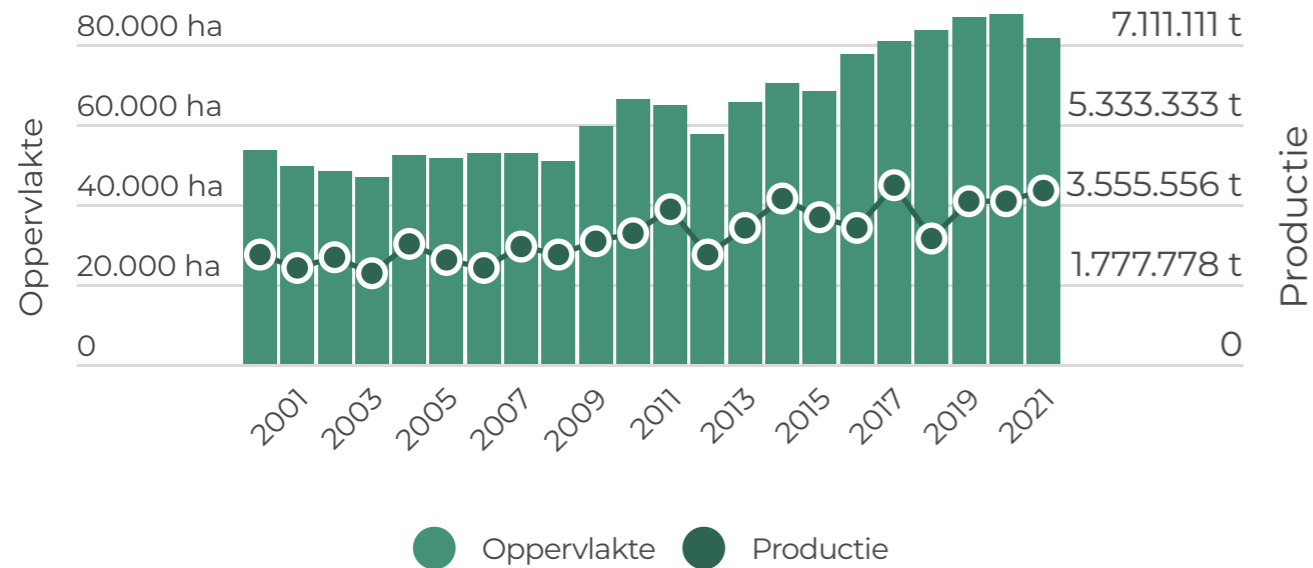

Suikerbiet is het belangrijkste nijverheidsgewas in België. De opbrengst die de suikerbiet in de leemstreek en de zandleemstreek oplevert, verklaart het belang van deze teelt in de provincies Henegouwen, Waals-Brabant en West-Vlaanderen. In de provincie Namen is de teelt van koolzaad en raapzaad zeer belangrijk: bijna de helft (49%) van de voor deze teelten bestemde oppervlakten bevindt zich in de Naamse regio.

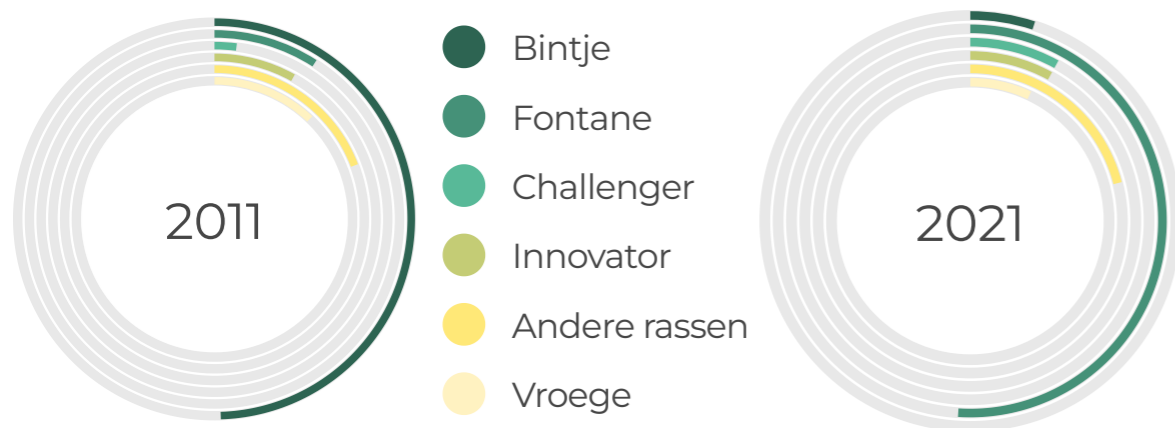
Aardappelen

De laatste jaren neemt het aardappelareaal toe terwijl het suikerbietenareaal afneemt. Aardappelen zijn van essentieel belang voor onze economie, zowel op landbouw- als industrieel gebied, aangezien het grootste deel van de aardappelen wordt gebruikt voor verwerking. Bintje, ooit de koning der variëteiten, heeft de laatste jaren zijn plaats moeten afstaan ten voordele van Fontane en Challenger, die minder gevoelig zijn voor meeldauw.

Oppervlakte en productie van bewaaraardappelen

Aardappelrassen: oogst

Bron: PCA - Fiwap

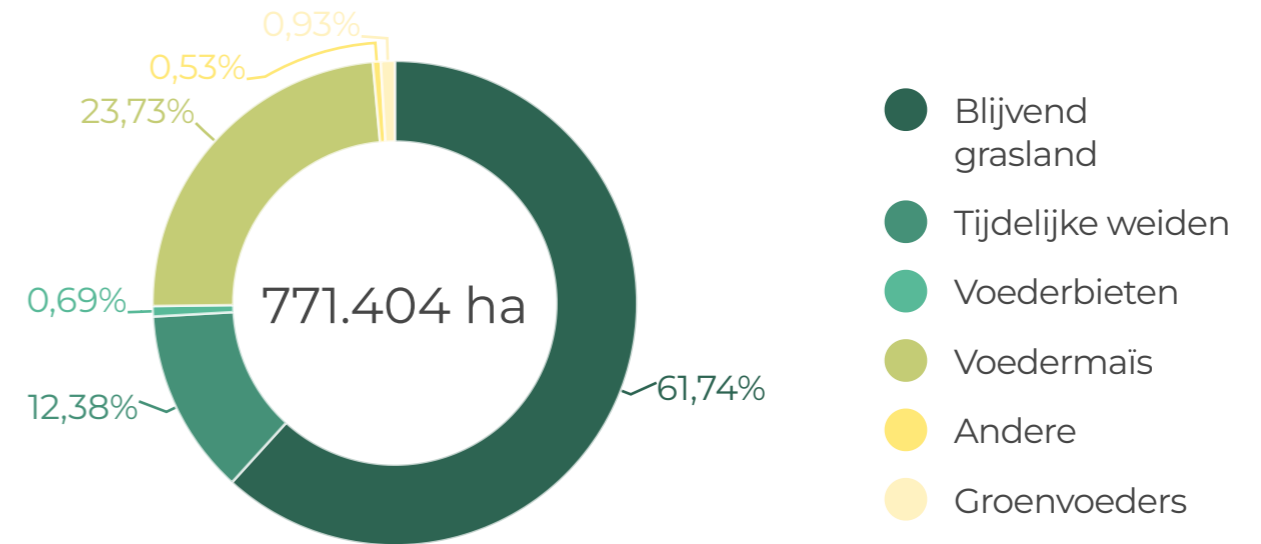
Voedergewassen

Voedergewassen omvatten zowel blijvend grasland als voedergewassen op akkerbouwland.

Blijvend grasland komt vooral voor in het zuiden van het land, terwijl in het noorden van het land voedermaïs het belangrijkste voedergewas is qua oppervlakte.

Verdeling verbouwde voedergewassen

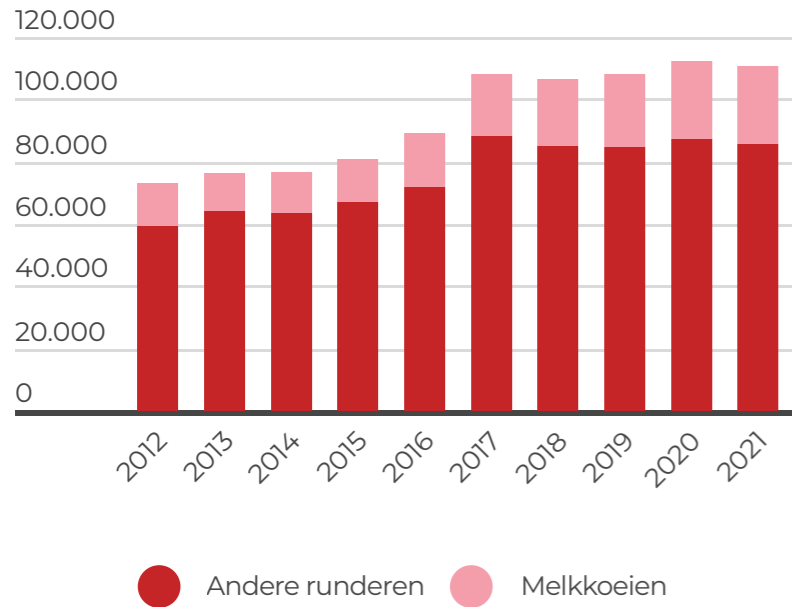

Veeteelt

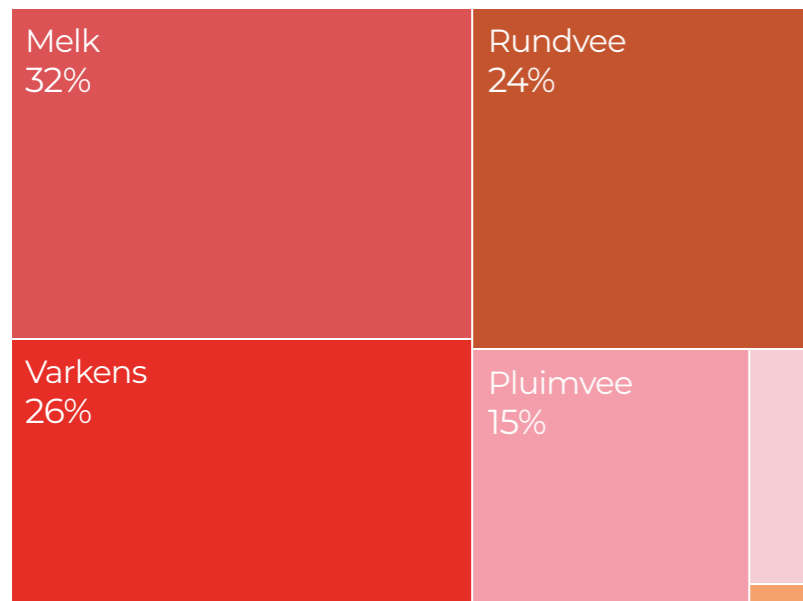
03

Veeteelt

Biologische rundveeteelt (aantal)

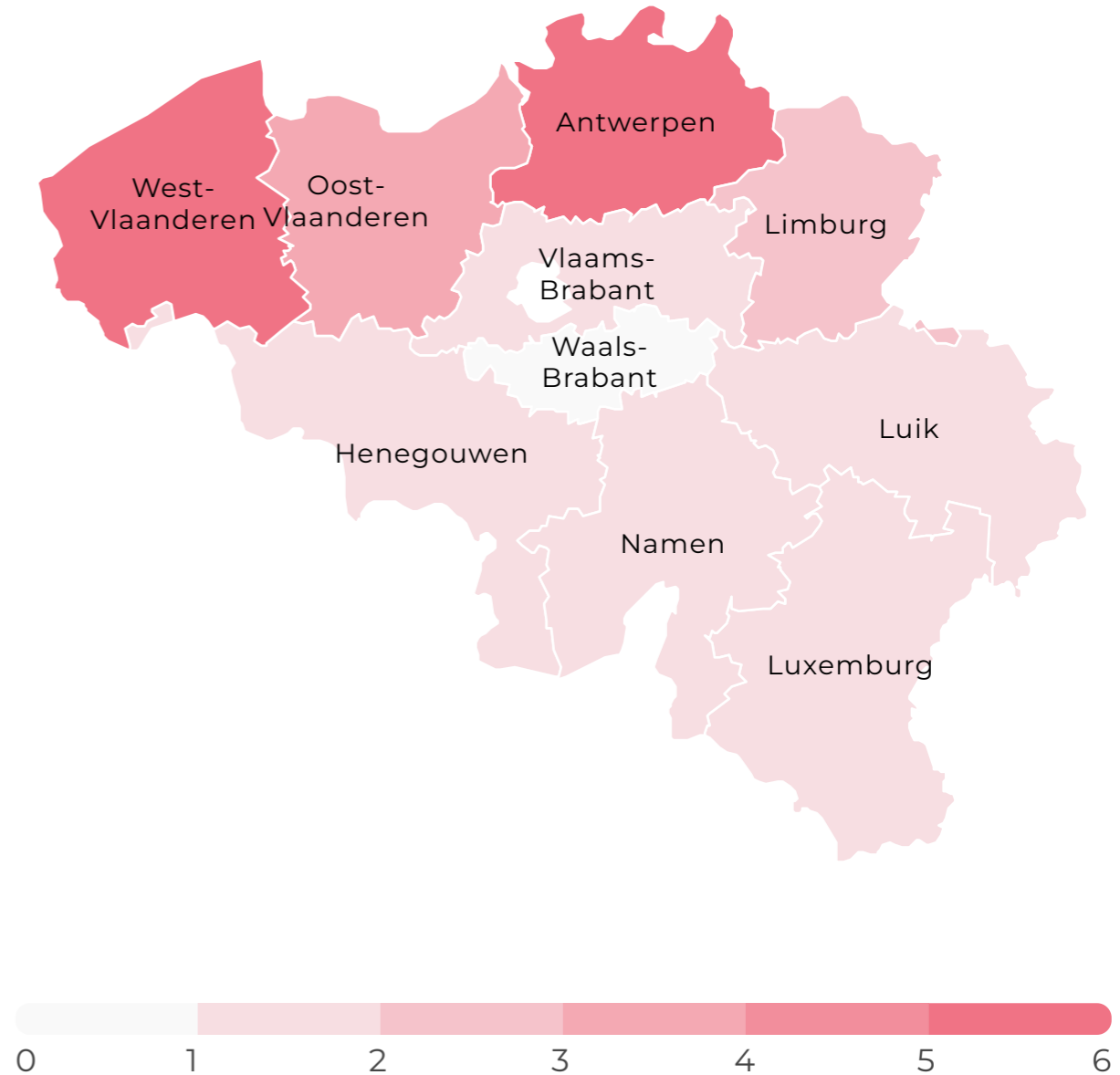
Verdeling van de productiewaarde van de teelt in 2021

Om de veebezetting in het land te vergelijken, wordt de grootvee-eenheid gebruikt. Met de melkkoe als referentie worden de veestapels van elke diersoort omgerekend. Een melkkoe komt bijvoorbeeld overeen met 2 fokzeugen (+50kg) of 10 schapen.

De omgerekende veestapels worden daarna gedeeld door de OCG. Hieruit blijkt dat de noordelijke provincies de hoogste veebezetting hebben, waarbij vooral varkens en pluimvee oververtegenwoordigd zijn. In het zuiden van het land zijn de bedrijven vooral actief in de rundveesector. De Waalse rundveehouderij is ook goed vertegenwoordigd in de biologische landbouw. Momenteel is 9,9% van de Waalse rundveestapel biologisch.

Veebezetting (GVE/OCG) - 2020

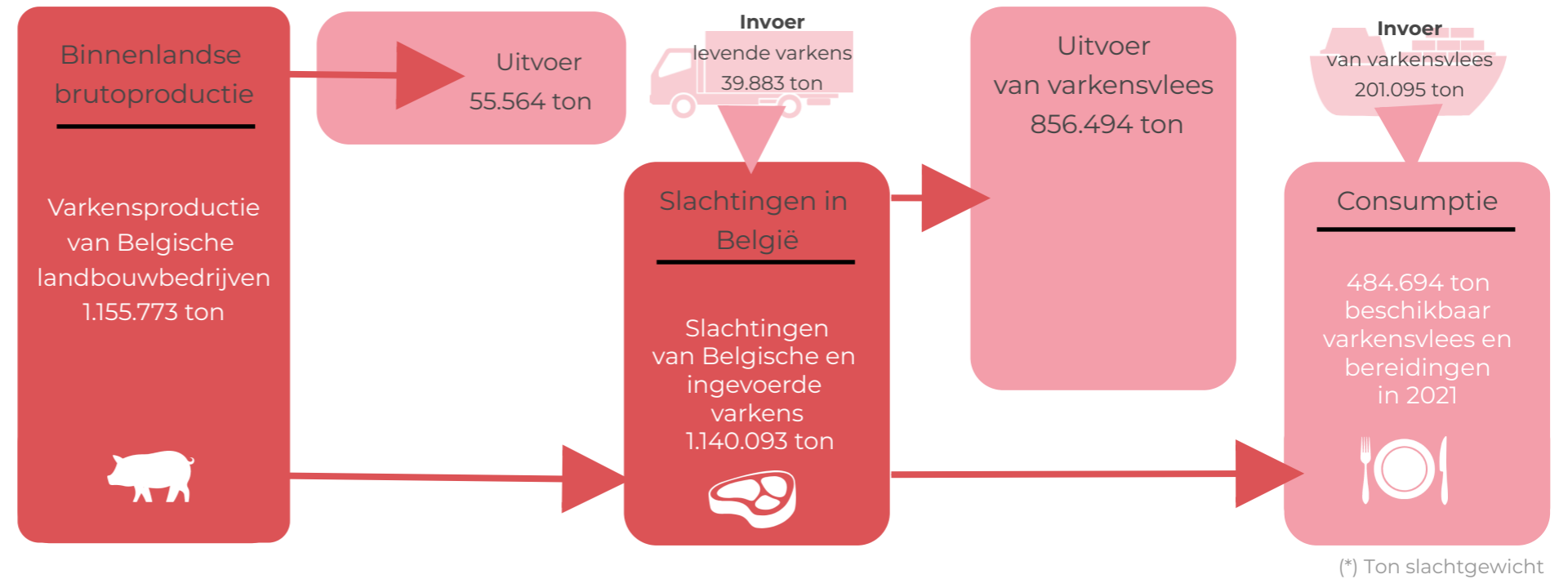

Varkensteelt

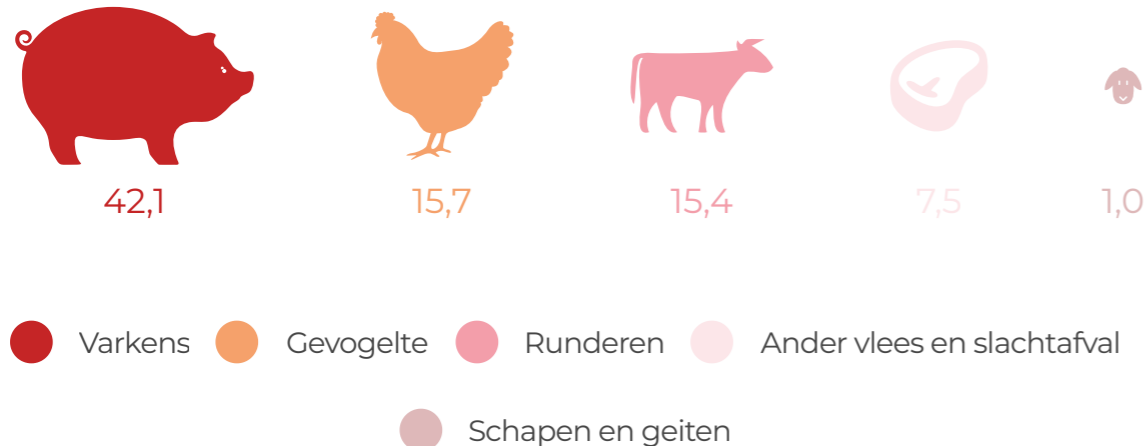
Belgen eten vooral varkensvlees in al zijn vormen (stukken vlees, bereidingen, worsten,..). Varkensteelt is de belangrijkste vleesindustrie van het land qua productiewaarde. 53,1% van de varkenspopulatie is geconcentreerd in de provincie West-Vlaanderen.

Hoewel België eind 2020 eindelijk uit de varkenspestcrisis kwam, daalden de producentenprijzen voor varkens vanaf mei 2021 opnieuw.

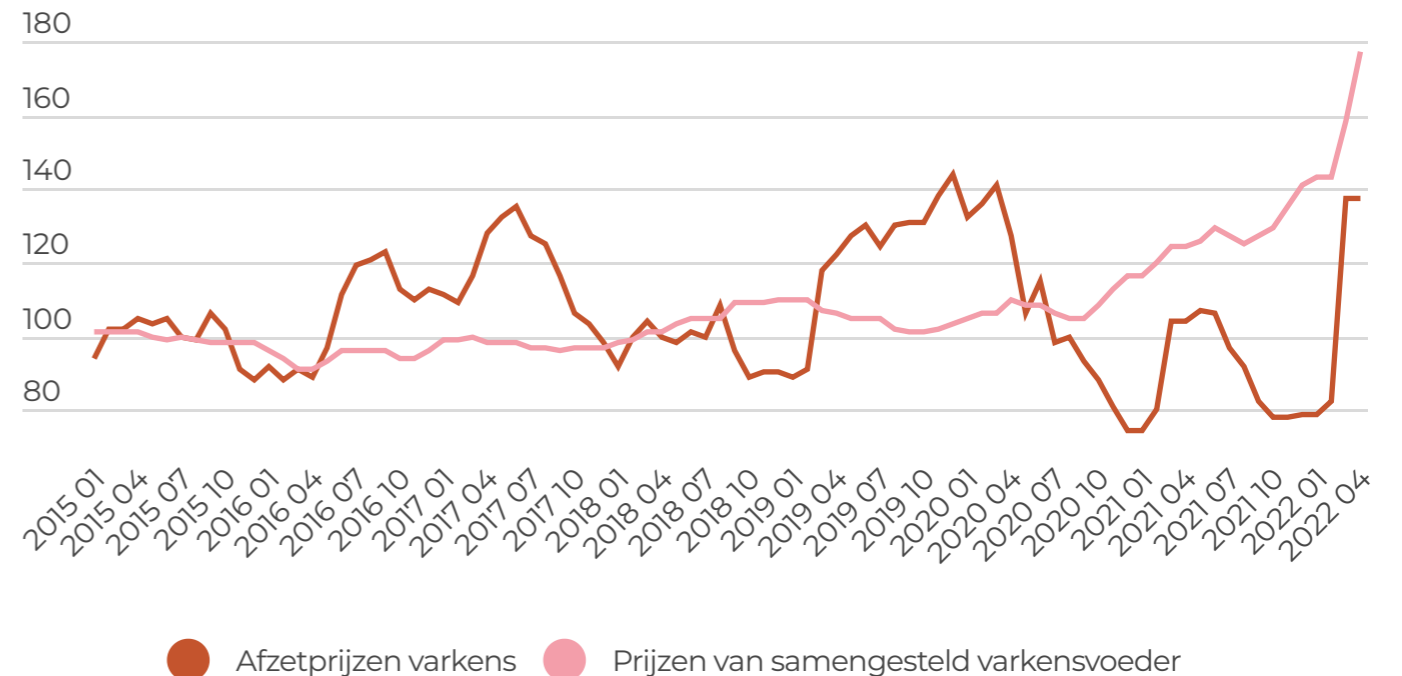
De prijs van mengvoeders voor varkens is tussen 1 januari 2021 en 1 april 2022 met 53% gestegen.

Zichtbaar verbruik per inwoner in 2021 (kg/inw)

Indexcijfers: Afzetprijzen en voeder voor varkens

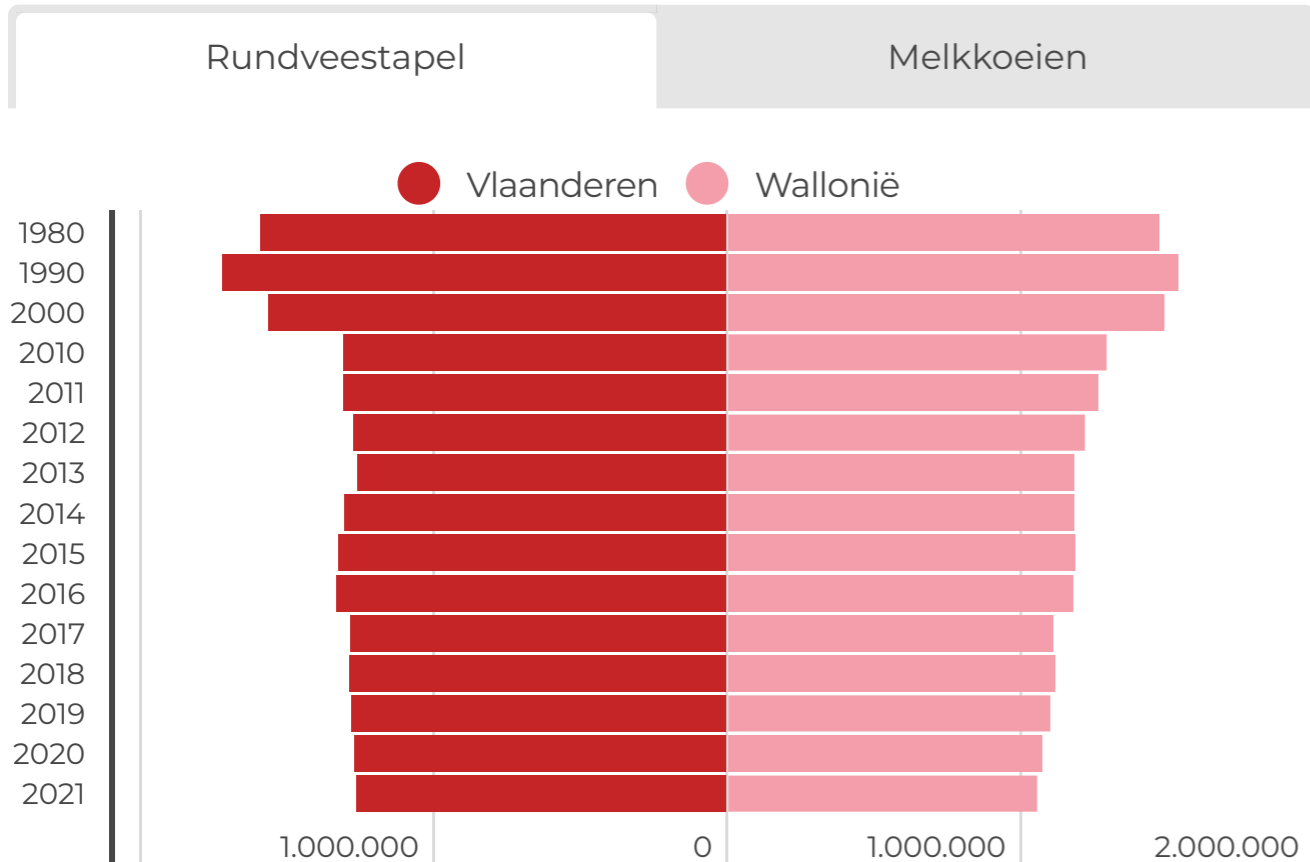

Rundveestapel

Rundvee is van essentieel belang voor de Belgische landbouweconomie omwille van zijn tweevoudig nut: vlees en zuivel. Zowel in het noorden als in het zuiden van het land zijn bijna één op de twee landbouwbedrijven actief in deze sector.

De rundveestapel is sinds de jaren negentig ingekrompen; de laatste jaren blijft vooral het rundvee voor vleesconsumptie lichtjes maar gestaag afnemen, terwijl het aantal melkkoeien sinds 2012 met 11% gestegen is. De melkprijzen zijn veel volatieler dan de prijzen voor geslachte runderen, maar vertonen momenteel een opwaartse tendens in vergelijking met de afgelopen jaren.

Evolutie van de rundveestapel 1980-2021

Zuivelsector

25%

Landbouwbedrijven met melkvee

5%

Melkvee onder biologisch toezicht

+30%

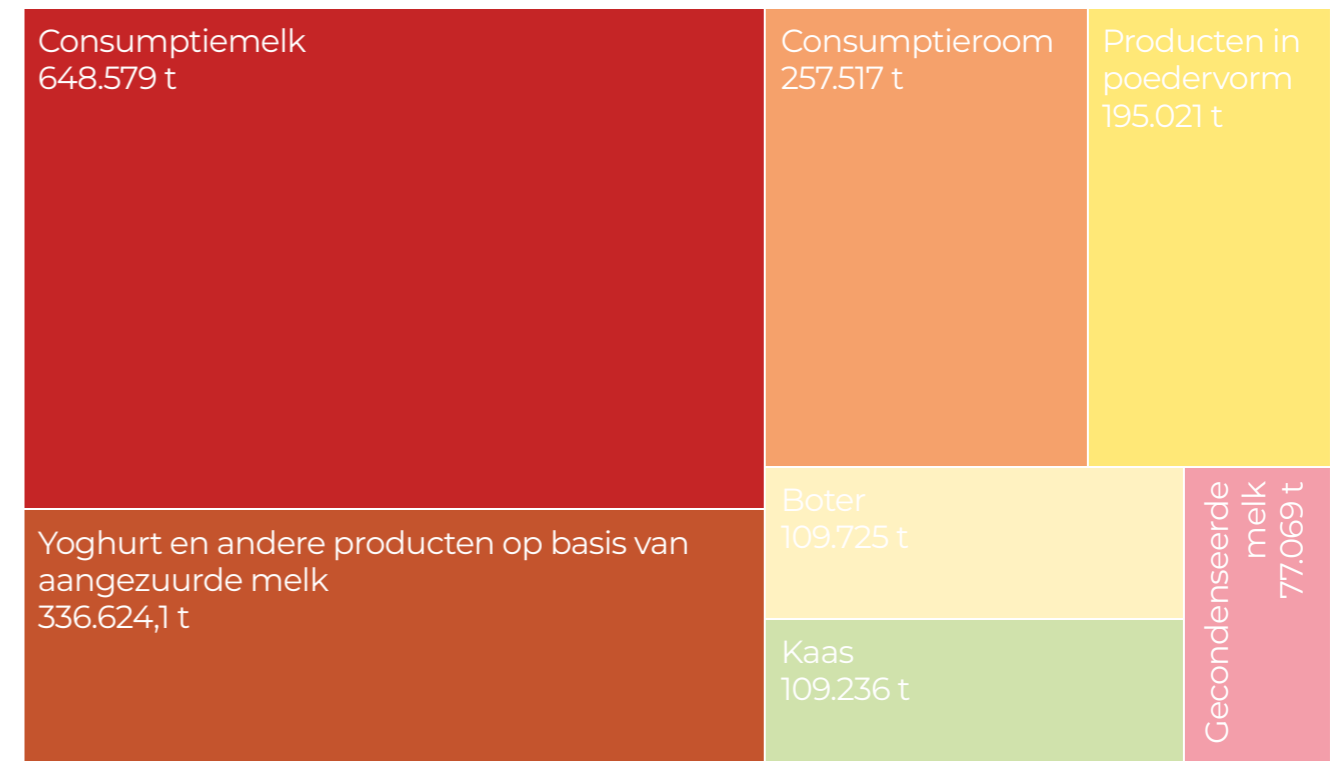
Melk opgehaald in tien jaar

+16%

Reële afzetprijzen van melk tussen 2021 en 2020

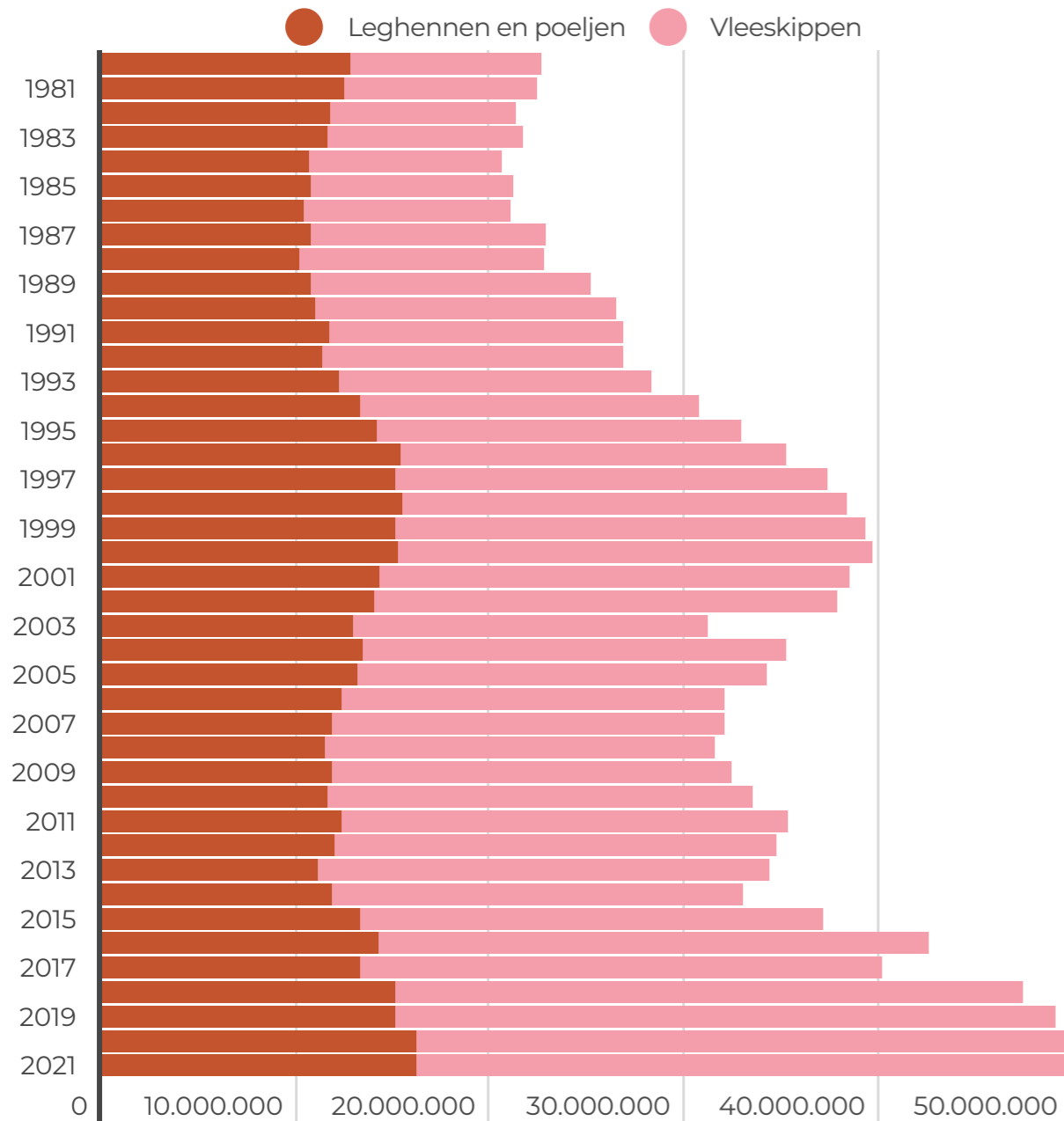
Productie van de Belgische zuivelindustrie op basis van koemelk

Pluimvee

De pluimveesector is een groeisector. In tegenstelling tot de rundvleessector wint hij sinds 2009 constant aan belang. 59% van de pluimveeteelt bevindt zich in de provincies Antwerpen en West-Vlaanderen.

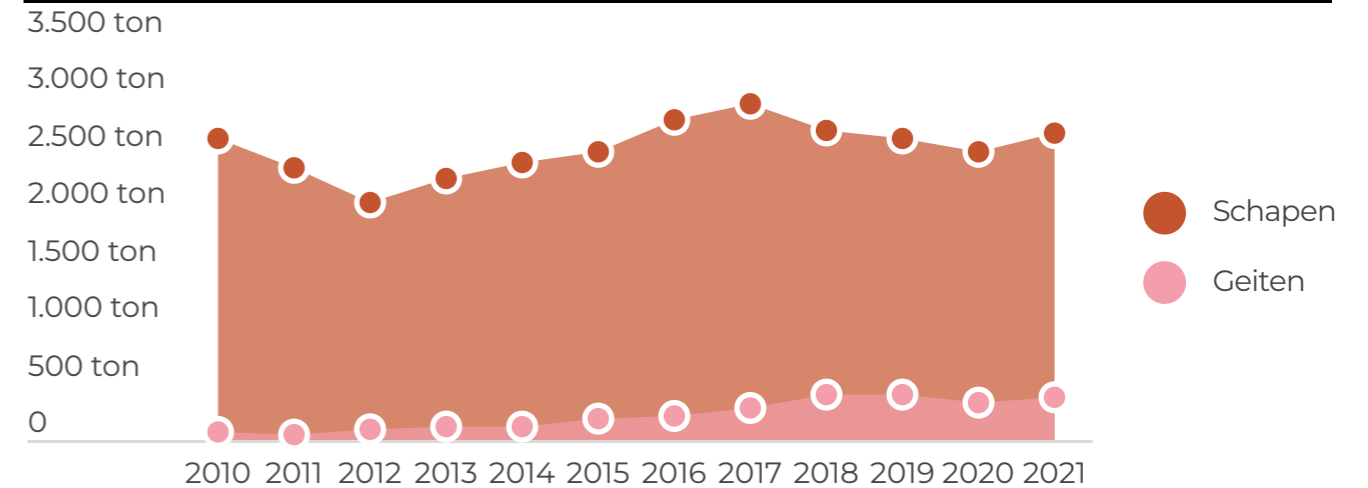
Pluimveestapel (aantal) 1980-2021

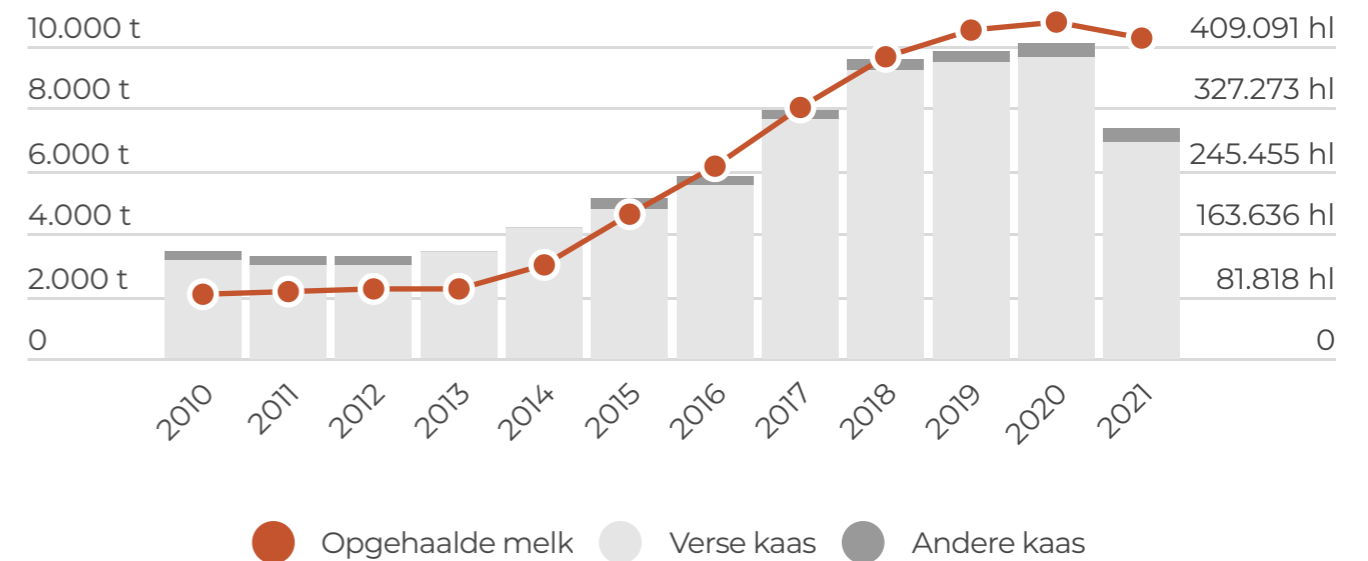
Schapen- en geiten

Schapen- en geitenhouderij is eerder beperkt in België. Sinds 1990 heeft de geitensector een hoge vlucht genomen en is de geitenstapel toegenomen van 9.111 dieren in 1990 naar 75.355 in 2020. Wat de slachtstatistieken betreft, blijft de productie van lams- en schapenvlees stabiel en neemt de productie van geitenvlees toe. Ook de productie van geitenmelk is de laatste tien jaar toegenomen.

Slachtingen van schapen en geiten 2010-2021

Ophaling en de productie van geitenkaas 2010-2021

Economie

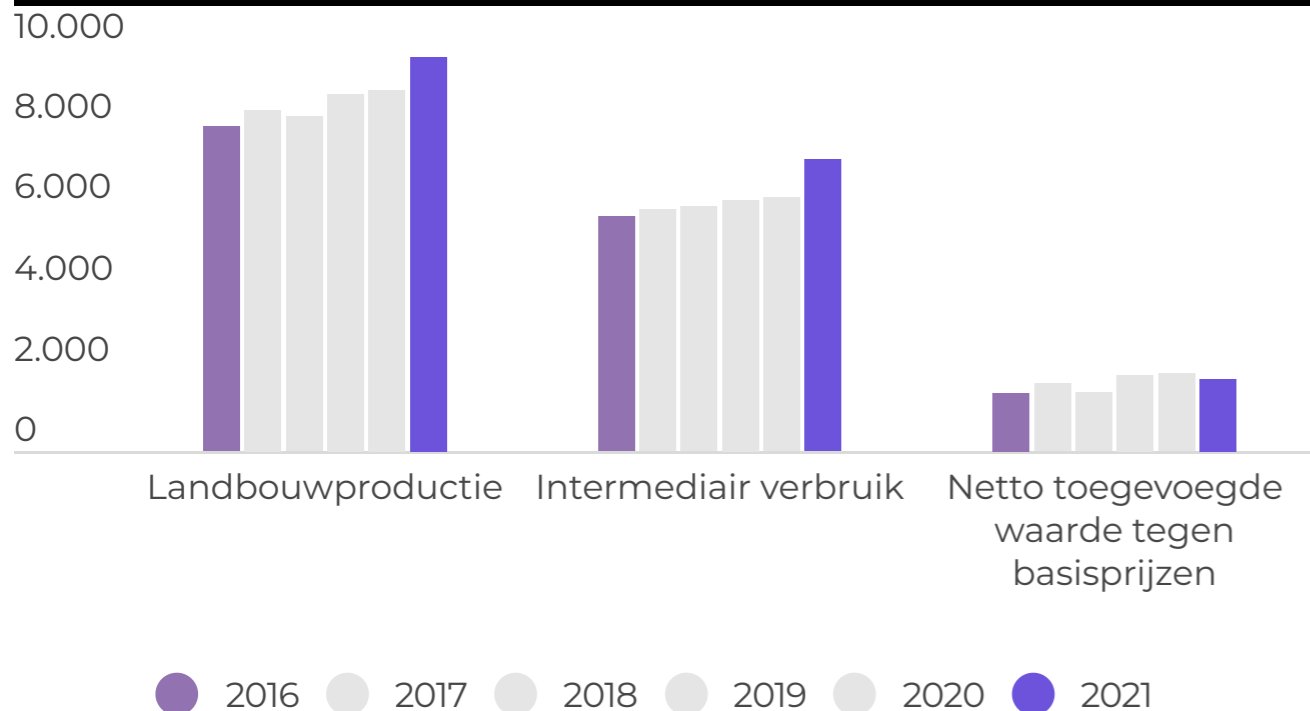
04

Landbouweconomische rekeningen

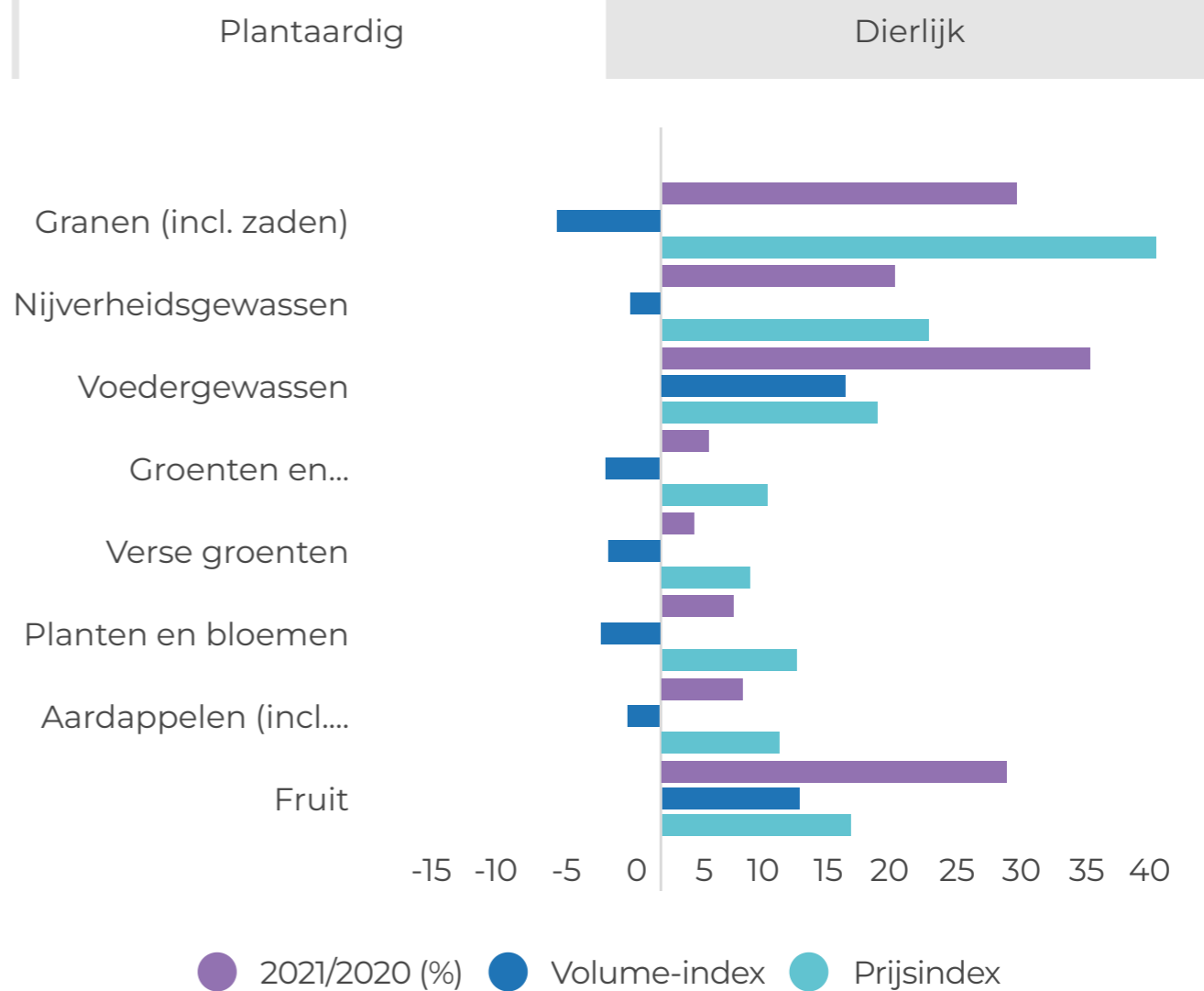
De productiewaarde van de landbouwsector is tussen 2020 en 2021 globaal genomen met 9,1% gestegen als gevolg van de prijsstijgingen. Volgende prijsindexcijfers weerspiegelen deze geraamde gemiddelde stijgingen: graanprijsindex (+37,8%), fruitprijsindex (+14,4%) en prijsindex pluimvee (+17,9%). De varkenssector daarentegen laat een duidelijke daling van de producentenprijzen zien, met een prijsdaling van 17,4% op jaarbasis.

Anderzijds is de oogstraming niet positief voor granen (volume-index: -7,8%) en voor groenten (volume-index: -4,0%). Het volume-indexcijfer voor varkens is daarentegen positief (+3,0%), maar compenseert de prijsdaling niet.

Evolutie van de totale waarde van de productie, het intermediair verbruik en de netto toegevoegde waarde in miljoen euro

Evolutie van de productiewaarde tussen 2020 en 2021

Hoewel de resultaten in termen van productiewaarde over het algemeen goed zijn, worden deze economische resultaten niet alleen gestimuleerd maar ook ondermijnd door de inflatie. De stijging van het intermediaire verbruik wordt geraamd op 15,1%: de kosten van energie, veevoeder en meststoffen hebben een grote invloed op de financiële rentabiliteit van de landbouwsector. Tot slot zal de netto toegevoegde waarde van de landbouw in 2021 naar schatting 6,9% onder de waarde van 2020 liggen.

Lexicon

Grootvee-eenheid (GVE)

De grootvee-eenheid (GVE) maakt het mogelijk runderen van verschillende soorten samen te voegen en de omvang van de veestapels in hun totaliteit te beoordelen. De referentie voor deze eenheid is de melkkoe. Op Europees niveau zijn coëfficiënten vastgesteld voor de omrekening van andere rund- en diersoorten in de GVE.

Oppervlakte cultuurgrond (OCG)

De oppervlakte cultuurgrond (OCG) is de door het landbouwbedrijf gebruikte oppervlakte bouwland, blijvend grasland, meerjarige teelten en tuinen voor eigen gebruik. Dit gebied omvat dus wel serres, maar geen bedrijfsgebouwen en erven.

Veebezetting

Veebezetting = Grootvee-eenheid / oppervlakte cultuurgrond (in ha)

Arbeidsjaareenheid (AJE)

De arbeidsjaareenheid (AJE) is het aantal werkzame personen in voltijdequivalenten, d.w.z. het totale aantal gewerkte uren gedeeld door het gemiddelde jaarlijkse aantal in het land in voltijdbanen gewerkte uren. Eén arbeidsjaareenheid komt overeen met één persoon die voltijds op het bedrijf werkzaam is. (Eurostat)

Zichtbaar verbruik

De zichtbare consumptie komt in realiteit overeen met de bronnen van het vlees (netto productie + vleesinvoer) waarvan de uitvoer van vlees afgetrokken wordt. Dit begrip stemt dus meer overeen met de terbeschikkingstelling op de binnenlandse markt dan met de uiteindelijke consumptie van het vlees.

Indexcijfer

De vergelijking tussen het indexcijfer van de producentenprijzen voor de productie van varkens en het prijsindexcijfer van mengvoeders voor mestvarkens maakt het mogelijk op vereenvoudigde wijze de ontwikkeling van de financiële inkomsten van de sector in verhouding tot de ontwikkeling van de kosten te evalueren. Voor een volledige raming van de rentabiliteit van de sector moet met andere variabelen rekening worden gehouden.

Producentenprijsindex: Indexcijfer dat de gemiddelde prijsontwikkeling weergeeft van de landbouwproducten betaald aan de producent.

De **samengestelde voederindex:** Index die de gemiddelde prijsontwikkeling van mengvoeders (mengsels van primaire grondstoffen) per diercategorie weergeeft.